

Vergaderjaar 2019–2020

35 316

Wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening ten behoeve van de uitwisseling van persoonsgegevens

C

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 8 juni 2020

Het voorbereidend onderzoek over de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening ten behoeve van de uitwisseling van persoonsgegevens heeft de vaste commissie voor sociale zaken en werkgelegenheid aanleiding gegeven tot het maken van opmerkingen en het stellen van vragen.¹

De regering geeft graag antwoord op de vragen en opmerkingen van de leden van de fracties. De vragen en opmerkingen van de fracties zijn cursief weergegeven en genummerd. Daarna volgt de reactie van de regering.

1. Inleiding

*De leden van de **VVD**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel dat de uitwisseling van persoonsgegevens faciliteert met als doel een effectiever en efficiëntere gemeentelijke schuldhulpverlening en wensen de regering hierover enkele vragen te stellen.*

*De leden van de **CDA**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. Wel hebben zij, ingegeven door ontvangen commentaar van de VNG², nog enkele vragen over de uitvoerbaarheid.*

*De leden van de **GroenLinks**-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. De leden onderschrijven de aanpak van het kabinet door in een zo vroeg mogelijk stadium schuldenproblematiek op te sporen en aan te pakken. Desalniettemin vinden deze leden, in navolging op het advies van de Raad van State en het commentaar van de VNG, dat het voorliggende wetsvoorstel niet de structurele oorzaken van problematische schulden aanpakt. De leden zien uit naar de vervolgstappen en resultaten van huidige actieprogramma's die bijdragen aan het behalen van het onderliggende doel. Zij hebben nog*

¹ Kamerstukken I 2019/20, 35 316 B.

² Ter inzage gelegd onder griffienummer 166606.01.

enkele vragen over de uitvoerbaarheid, de informatiebeveiliging en de benodigde ICT-faciliteiten van het voorliggende wetsvoorstel.

De leden van de **D66**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening ten behoeve van uitwisseling persoonsgegevens. De leden hebben nog enkele vragen over het wetsvoorstel aan de regering.

De leden van de fractie van de **PvdA** hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Graag maken zij van de gelegenheid gebruik de regering hierover enkele vragen te stellen.

De leden van de **ChristenUnie**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel en willen daarover graag enkele nadere vragen stellen. Zij maken zich zorgen over de aantallen Nederlanders die kampen met een grote schuldenlast. 1,4 mln huishoudens hebben een problematische schuldenlast of lopen het risico daarop. Achter dit kille cijfer schuilt veel stille armoede en financiële ontreddering. Ook geldt de vaststelling dat de overheid en de schuldhulpverlening deze groep vaak (te) laat in beeld krijgt. De leden onderstrepen daarom het belang van vroegsignalering van problematische schulden, ook als opmaat naar tijdige en gerichte schuldhulpverlening. Zij steunen de inzet van het wetsvoorstel op dit punt van harte. Daarbij is uiteraard van belang de privacy te borgen van initiatieven die informatie willen ontsluiten om deze vroegsignalering mogelijk te maken. Mensen met problematische schulden zijn kwetsbaar en het uitwisselen en raadplegen van hun persoonsgegevens dient zich daarvan rekenschap te geven. Dit wetsvoorstel geeft gemeenten een regisserende functie rond de aanpak van vroegsignalering en schetst een kader voor het borgen van privacyregulering (AVG).

De regering heeft met belangstelling kennisgenomen van de inbreng van de commissie over het wetsvoorstel voor wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening ten behoeve van de uitwisseling van persoonsgegevens. Hulpverleners hebben juiste en actuele gegevens nodig over degenen die ze helpen. Het wetsvoorstel geeft het kader en de voorwaarden om de persoonsgegevens volgens de privacyregulering, de AVG, te verwerken. Voorkomen is beter dan genezen. Dat geldt zeker ook voor schulden. Het wetsvoorstel neemt belemmeringen weg voor gemeenten en schuldeisers om de vroegsignalering van schulden te kunnen opschalen. Mensen moeten kunnen vertrouwen op kwalitatief goede hulpverlening. Het Rijk, gemeenten, vrijwilligersorganisaties en schuldeisers zetten zich daar samen voor in. De wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is een belangrijke maatregel uit de Brede Schuldanaanpak. Het wetsvoorstel gaat zowel mensen met schulden als hun hulpverleners helpen.

2. Hoofdpijnen van het voorstel

De leden van de **VVD**-fractie achten vroegsignalering een belangrijk onderdeel van een effectieve schuldhulpverlening, waarbij dit zo snel mogelijk wordt gevolgd door een aanbod voor een gesprek met de betrokken inwoner. Dat gesprek resulteert in een beschikking inhoudende een plan van aanpak dan wel een weigering tot schuldhulpverlening. Het eerste gesprek moet binnen vier weken na ontvangst van de signalen plaatsvinden. Met het door de Tweede Kamer aangenomen gewijzigde amendement Peters en Jasper van Dijk³ is tevens artikel 4a, derde lid, toegevoegd waarin wordt bepaald dat de beschikking wordt gegeven

³ Kamerstukken II 2019/20, 35 316, nr. 18.

*binnen een bij gemeentelijke verordening te bepalen termijn. Deze termijn mag maximaal acht weken bedragen. Aanleiding voor het amendement was een advies van de Nationale ombudsman om meer duidelijkheid te scheppen in de termijnen. In de memorie van toelichting staat echter duidelijk dat een besluit over toegang tot schuldhulpverlening een besluit (beschikking) vallend onder de Algemene wet bestuursrecht (verder: Awb) betreft.⁴ Artikel 4.13 van de Awb bepaalt dat een beschikking dient te worden gegeven binnen een bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn of bij het ontbreken hiervan, binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag. Vervolgens wordt in de Awb als redelijke termijn aangemerkt een periode binnen acht weken. Het is de leden van de **VVD**-fractie derhalve niet duidelijk wat de toegevoegde waarde is van artikel 4a, derde lid, en in hoeverre dit bijdraagt aan de door de Ombudsman gevraagde verduidelijking. Wij constateren dat de regering het amendement heeft ontraden, omdat de termijn waarbinnen de beschikking moet worden afgegeven al in andere wetgeving, namelijk in de Awb, is geregeld. **(vraag 1)** Kan de regering aangeven of het toegevoegde artikel 4a, derde lid, consequenties heeft ten opzichte van het bepaalde in de Awb, zoals de mogelijkheid om de termijn voor het geven van een beschikking op te schorten (artikel 4.15 Awb)? **(vraag 2)** Ook vernemen deze leden graag of met toevoeging van artikel 4a, derde lid, de door de Ombudsman genoemde onduidelijkheid is weggenomen.*

Antwoord op vraag 1

Het amendement Peters en Jasper van Dijk regelt dat de beschikking over toelating tot schuldhulpverlening wordt verleend binnen een bij gemeentelijke verordening te bepalen termijn, die maximaal acht weken bedraagt. Omdat artikel 4:13 van de Awb dezelfde termijn hanteert, is de toegevoegde waarde dat de gemeenteraad een kortere termijn kan vaststellen. Het amendement heeft geen consequenties voor de artikelen in de Awb over de beslistermijn, zoals de mogelijkheid om op te schorten in artikel 4:15 Awb. Deze blijven gelden.

Antwoord op vraag 2

De Nationale ombudsman heeft in 2018 in het rapport «Een open deur? Het vervolg» geconstateerd dat burgers niet altijd een gemotiveerde schriftelijke beschikking over de toelating tot schuldhulpverlening ontvangen en vraagt aan de gemeenten die het betreft dit uit oogpunt van rechtsbescherming te verbeteren. Artikel 4a van het wetsvoorstel over de verplichte beschikking schuldhulpverlening en het amendement over de beslistermijn dragen in lijn met het advies van de Nationale ombudsman bij aan transparantie naar en betere rechtsbescherming voor de burger.

***(vraag 3)** De leden van de **CDA**-fractie vragen de regering of het met het oog op de gevolgen van de coronacrisis niet beter is om de gemeenten niet te verplichten in alle gevallen van vroegsignalering een gesprek te «moeten» voeren, maar hier een «kan»-bepaling op te nemen?*

Antwoord op vraag 3

Eén van voorwaarden die de AVG stelt aan het mogen verwerken van persoonsgegevens is dat de gegevensverwerking een grondslag heeft en noodzakelijk is voor het doel dat met de verwerking moet worden bereikt. In dit geval is de taak van algemeen belang dat het college de inwoner een intakegesprek aanbiedt naar aanleiding van een vroegsignalerings-signaal (artikel 4 van het wetsvoorstel). De leden van de **CDA**-fractie vragen of van deze verplichting een kan-bepaling kan worden gemaakt met het oog op de gevolgen van de coronacrisis. Naar het oordeel van de regering is dat niet mogelijk, omdat de door de AVG vereiste noodzake-

⁴ Zie hiertoe Kamerstukken II 2019/20, 35 316, nr. 3, p. 13.

lijkheid zou ontbreken. Dan zou het krijgen van de signalen en uitwisseling van persoonsgegevens immers niet per se nodig zijn voor uitvoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Het is niet mogelijk om specifieke signalen aan sommige gemeenten wel en aan sommige gemeenten niet te verstrekken. Op welke manier de gemeente de inwoner benadert, is vormvrij. Dit kan via een huisbezoek, telefoon, post of email. Tijdens de coronacrisis kunnen gemeenten het daadwerkelijke gesprek voeren via bijvoorbeeld een videoconferentie.

3. Verhouding tot andere regelgeving, bijvoorbeeld AVG

*Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de privacy en informatiebeveiliging van de noodzakelijke gegevens. In de plenaire behandeling in de Tweede Kamer gaf de regering aan dat gemeenten de gegevens bewaren zolang dat noodzakelijk is.⁵ Wat bedoelt de regering met «zolang dat noodzakelijk is», zo vragen de leden van de **GroenLinks**-fractie. **(vraag 4)** Bedoelt de regering met noodzakelijk alleen de periode dat hulpverlening wordt geboden of worden de gegevens ook gebruikt voor preventieve nazorg? **(vraag 5)** Worden de gegevens overgedragen wanneer de cliënt verhuist tijdens dan wel na de schuldhulpverlening?*

*De leden van de **D66**-fractie ondersteunen de doelstelling om schulden vroegtijdig te signaleren van harte. Echter zijn er nog enkele zaken waar deze leden vragen over hebben. De leden van de **D66**-fractie hebben de bescherming van privacy hoog in het vaandel staan. De uitwisseling van gegevens en het bewaren van gegevens vergt zorgvuldigheid. Het voorliggend wetsvoorstel koppelt verschillende systemen aan elkaar om zo vroegtijdig schulden te kunnen signaleren. **(vraag 6)** Kan de regering aan geven hoe de privacy in dit wetsvoorstel wordt geborgd? Op pagina 5 van de memorie van toelichting staat: ««De persoonsgegevens voor vroegsignalering die vervolgens worden gemeld bij de gemeente worden door de gemeente bewaard zolang dat noodzakelijk is.» Vervolgens staat er dat zes maanden als een redelijke termijn wordt gezien. **(vraag 7)** Kan de regering aangeven wat «zolang als noodzakelijk» betekent?*

*Op pagina 9 van de memorie van toelichting stelt de regering dat gegevens over de maatschappelijk ondersteuning en jeugdzorg nodig zijn voor de schuldhulpverleners om in contact te komen met de hulpverleners in de zorg. **(vraag 8)** Kan de regering toelichten welke rol deze gegevens spelen? **(vraag 9)** En wat wordt er besproken in dit contactmoment tussen de hulpverleners?*

Antwoord op vraag 4 en 7

De leden van de **GroenLinks**-fractie en de **D66**-fractie vragen de voorwaarden voor het bewaren van persoonsgegevens toe te lichten. Om rekening te kunnen houden met de verschillende situaties waarin mensen met schulden zich bevinden, is in het wetsvoorstel geen maximale bewaartermijn voor persoonsgegevens opgenomen. De persoonsgegevens mogen worden bewaard zolang dat nodig is voor schuldhulpverlening, ook als dat langer dan zes maanden is. Nazorg is onderdeel van schuldhulpverlening, zodat daarvoor persoonsgegevens mogen worden verwerkt. De inschatting is dat voor het doel vroegsignalering persoonsgegevens nooit langer dan zes maanden bewaard hoeven te worden, omdat in die periode het hulpaanbod is gedaan, duidelijk is of de inwoner hulp wil en het intakegesprek heeft plaatsgevonden.

Antwoord op vraag 5

⁵ Handelingen II 2019/20, nr. 60, item 9, p. 11.

De leden van de **D66**-fractie vragen of persoonsgegevens worden overgedragen, wanneer de cliënt verhuist tijdens of na de schuldhulpverlening. Dat is het geval als de cliënt verhuist. Hiertoe is geen specifieke bepaling in de wet nodig. De gemeente die schuldhulp geeft aan de nieuwe inwoner, mag de benodigde persoonsgegevens ontvangen, terwijl de gemeente die de hulp beëindigt, omdat de cliënt verhuist, de bevoegdheid om persoonsgegevens van deze persoon te verwerken verliest. Om de hulp aan de nieuwe inwoner te kunnen voorbereiden of alvast te starten, is in artikel 3 een nieuw lid opgenomen om, in overleg met de betrokken gemeenten, in bijzondere omstandigheden schuldhulp te kunnen geven aan een persoon die geen inwoner is, inclusief de noodzakelijke verwerking van persoonsgegevens. Ook is het mogelijk dat bij verhuizing de «oude» gemeente in verband met de continuering van de hulp op grond van het genoemde artikel 3 schuldhulp blijft verstrekken. De gegevens zijn in dat geval alleen beschikbaar voor die gemeente.

Antwoord op vraag 6

De leden van de **D66**-fractie vragen hoe de privacy in het wetsvoorstel is geborgd. Dit is gedaan door een duidelijk wettelijk kader te geven voor de veilige verwerking van persoonsgegevens voor schuldhulpverlening. In het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening, waarvoor deze wet de grondslag biedt, wordt duidelijk geregeld wie welke persoonsgegevens mag uitwisselen en voor welk doel. Wellicht ten overvloede wil ik opmerken dat er voor schuldeisers geen sprake is van het aan elkaar koppelen van systemen, maar van het verstrekken van enkelvoudige signalen⁶ vanuit schuldeisers aan gemeenten. Naast het wetsvoorstel geeft de AVG het algemene kader en de algemene voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens. Gemeenten en ook schuldeisers moeten bovendien technische en organisatorische maatregelen nemen voor de privacy-verantwoorde gegevensverwerking. Gemeenten gebruiken daarvoor bijvoorbeeld de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

Antwoord op vraag 8 en 9

De leden van de **D66**-fractie stellen twee vragen over de gegevensdeling tussen hulpverleners. Als dezelfde inwoner schuldhulpverlening en bijstand, jeugdzorg en/of maatschappelijke ondersteuning krijgt, moeten de hulpverleners dat van elkaar weten om de hulpverlening op elkaar af te kunnen stemmen. Regelmatig voorkomende combinaties zijn mensen met schulden, die tegelijk ondersteuning krijgen bij re-integratie of mensen in de maatschappelijke opvang of verslavingszorg met schulden. Schulden komen immers zelden alleen. De hulpverleners gebruiken de contactgegevens om elkaar te vinden en om met hun cliënt te bespreken wat het beste plan van aanpak is. Tijdens contactmomenten mogen de identiteitsgegevens van de cliënt worden gedeeld en dat iemand jeugdzorg of maatschappelijke ondersteuning krijgt. Andere gezondheidsgegevens mogen de hulpverleners niet onderling bespreken.

*Het ontsluiten en raadplegen door gemeenten van gegevens uit meerdere bronnen die nodig zijn in het kader van vroegtijdige signalering van problematische schulden is een begrijpelijke stap. Het wetsvoorstel is betrekkelijk karig, zo valt de leden van de **ChristenUnie**-fractie op, over de feitelijke koppeling van individuele schuldendata. Daarbij kan gedacht worden aan het koppelen van gegevens over bijvoorbeeld huur-, energie-, water- en lokale belastingachterstanden. Maar ook aan het koppelen van gegevens van private schuldeisers. (vraag 10) Kan de regering verhelderen wat de precieze rol van koppeling van individuele gegevens in dit wetsvoorstel is? (vraag 11) Hoe wordt gebruikerstoegang van gekop-*

⁶ Huurachterstand of betalingsachterstand op energie, zorg of drinkwater.

pelde data getoetst op privacywaarborgen? (vraag 12) Waar begint gegevensuitwisseling door publieke en private schuldeisers en schuldhulpverleners en waar eindigt deze? (vraag 13) Waar ligt de grens tussen gegevensuitwisseling en datakoppeling? (vraag 14) Hoe wordt misbruik voorkomen?

*De maximale bewaartermijn voor persoonsgegevens bedraagt zes maanden, althans in het vroegsignaleringstraject. (vraag 15) Moeten de leden van de **ChristenUnie**-fractie dit zo begrijpen dat ook gekoppelde individuele schuldendata slechts een half jaar bewaard hoeven worden? (vraag 16) Kan de regering nader omschrijven welke persoonsgegevens na het verstrijken van de bewaardatum niet langer opgeslagen worden? Hoe en door wie wordt dit gecontroleerd?*

Antwoord op vraag 10

Bij vroegsignalering van schulden bepalen schuldhulpverleners door de koppeling van de gegevens (contactgegevens en betalingsachterstanden) die gemeenten van de schuldeisers ontvangen en informatie uit de Basisregistratie Personen de identiteit van de inwoner en de ernst van de betalingsachterstanden. Op basis hiervan en al naar gelang het gemeentelijke beleid kiezen ze een passende aanpak om contact te leggen met de inwoner en een intakegesprek schuldhulpverlening aan te bieden. Wat betreft betalingsachterstanden mogen alleen gegevens over huur- en betalingsachterstanden op zorg, energie (gas, elektriciteit en warmte) en drinkwater worden verwerkt.

Antwoord op vraag 11

Met technische en organisatorische maatregelen, zoals een autorisatiesysteem, zorgen gemeenten ervoor dat alleen schuldhulpverleners, voor wie dat noodzakelijk is om hulp te kunnen verlenen, toegang hebben tot de gekoppelde data. Voor het verwerken van persoonsgegevens kunnen gemeenten vooraf een gegevensbeschermingseffectbeoordeling doen om te bepalen welke maatregelen noodzakelijk zijn. De functionaris gegevensbescherming, die elke gemeente heeft, houdt intern toezicht op de naleving van de AVG.

Antwoord op vraag 12

In het kader van vroegsignalering verstrekken de in het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening aangewezen schuldeisers gegevens. Daarnaast is het noodzakelijk om gegevens over openstaande vorderingen en betalingsachterstanden voor het opstellen en uitvoeren van het plan van aanpak schuldhulpverlening uit te wisselen. Schuldhulpverleners mogen alleen de strikt noodzakelijke gegevens uitwisselen met publieke en private schuldeisers voor deze doeleinden. Om de noodzakelijke gegevens in het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening te kunnen vastleggen is een voorbereidend onderzoek gedaan⁷ en zijn de inzichten uit de uitvoeringstoetsen en de internetconsultaties gebruikt.

Antwoord op vraag 13

Gegevensuitwisseling en datakoppeling zijn twee begrippen die iets zeggen over de wijze van verwerking van persoonsgegevens. Bij gegevensuitwisseling gaan gegevens van de ene organisatie naar de andere; dat kan ook via de post. Datakoppeling suggereert het koppelen van op zijn minst twee gegevensbestanden. Zo zal de gemeente een signaal over een betalingsachterstand bekijken samen met de gegevens in de BRP, om vast te kunnen stellen of degene ook daadwerkelijk in de gemeente ingeschreven is als inwoner.

⁷ Informatiebehoefte Wgs, PBLQ, 2017.

Antwoord op vraag 14

Zoals toegelicht naar aanleiding van de vraag van de leden van de **D66**-fractie (vraag 6) is de wetswijziging zelf een belangrijke waarborg dat bij vroegsignalering de privacyregels worden nageleefd en misbruik wordt voorkomen, onder andere omdat er een duidelijke doelbinding is waarvoor de gegevens gebruikt mogen worden. De Wgs geeft samen met de AVG het kader en de voorwaarden voor gemeenten om betalingsachterstanden op huur, zorgverzekering, energie en drinkwater te verwerken om mensen met problematische schulden te vinden. Daarbij is bewust gekozen voor een beperkte set bewezen signalen. Veilige en privacy-verantwoorde uitvoering is de taak van gemeenten. Zij moeten de technische en organisatorische maatregelen nemen om misbruik van persoonsgegevens te voorkomen.

Antwoord op vraag 15 en 16

De leden van de **ChristenUnie**-fractie stellen twee vragen over bewaartermijnen. Zoals toegelicht in antwoord op vragen van de **GroenLinks**-fractie en de **D66**-fractie (vraag 5 en 7) mogen de persoonsgegevens bewaard worden zolang dat nodig is. Dit geldt zowel voor gekoppelde als individuele data, afhankelijk van hoe de gemeente zijn informatiehouding heeft ingericht. Deze keuze is gemaakt om rekening te kunnen houden met de verschillende situaties waarin mensen met schulden zich bevinden. Bij vroegsignalering is het doel mensen met problematische schulden hulp te kunnen aanbieden. Als iemand geen hulp wil, is er geen reden meer om de gegevens te bewaren en zal de gemeente de gegevens moeten vernietigen. Als iemand wel hulp aanvaardt, is het afhankelijk van de inhoud van de hulp hoelang de persoonsgegevens bewaard worden. Om dit goed te laten verlopen nemen gemeenten technische en organisatorische maatregelen, waarop de functionaris gegevensbescherming intern toezicht houdt en op afstand de Autoriteit Persoonsgegevens. Daarnaast speelt de gemeenteraad hier uiteraard ook een controlerende rol in.

*Uit onderzoek blijkt dat (stapeling van) betalingsachterstanden op vaste lasten veelal de oorzaak vormen van schuldenproblematiek. Dan gaat het, zoals gezegd, om huur, energie, water, (lokale) belastingen en zorg. Het wetsvoorstel komt met maatregelen hoe gemeenten hier informatie kunnen ontsluiten en raadplegen. Hypotheekachterstanden maken daar geen deel van uit. (vraag 17) Is er op dit punt, zo vragen de leden van de **ChristenUnie**-fractie, enigerlei vorm van overleg met hypotheekverstrekkers en zo ja wat is de status daarvan? (vraag 18) Ook commerciële bedrijven als postorderbedrijven vallen buiten de vroegsignalering. Kan de regering dit laatste nader duiden? Zijn er mogelijkheden voor nadere afspraken met de branche?*

Antwoord op vraag 17 en 18

De leden van de **ChristenUnie**-fractie vragen naar de mogelijkheden om gegevens van hypotheekverstrekkers en postorderbedrijven te gebruiken voor vroegsignalering van schulden. Uit overleg met hypotheekverstrekkers blijkt dat zij overwegen met een experiment te onderzoeken of door het verstrekken van betalingsachterstanden op hypotheek aan gemeenten mensen met problematische schulden in beeld kunnen worden gebracht, die schuldhulpverleners niet kunnen bereiken op basis van betalingsachterstanden op zorg, energie en drinkwater. Hypotheekverstrekkers en gemeenten die aan het experiment willen deelnemen kunnen gebruik maken van artikel 10 van het wetsvoorstel, waarmee via een ministeriële regeling de verwerking van persoonsgegevens voor onderzoek in een aantal gemeenten tijdelijk kan worden toegestaan. In het wetsvoorstel is gekozen voor een beperkt aantal signalen om mensen met problematische schulden te bereiken. De selectie is

gebaseerd op uitvoerbaarheid voor gemeenten en op het uitgangspunt van de privacyregelgeving niet meer persoonsgegevens te verwerken dan strikt noodzakelijk (dataminimalisatie). Informatie van postorderbedrijven is niet geselecteerd, omdat dit geen vaste lasten zijn en er geen ervaring is met het gebruik van informatie van deze sector voor vroegsignalering.

4. Gevolgen voor de regeldruk voor burgers en gemeenten

(vraag 19) De leden van de CDA-fractie vragen hoe de regering erin denkt te kunnen voorzien dat de schuldhulpverleners over de zo noodzakelijke ICT-faciliteiten zullen kunnen beschikken.

Antwoord op vraag 19

Naar aanleiding van de vraag van de CDA-fractie over ICT-faciliteiten voor schuldhulpverlening wil de regering onder de aandacht brengen, dat het voorzien in de noodzakelijke informatie hoort bij de wettelijke verantwoordelijkheid die gemeenten hebben om hun inwoners schuldhulpverlening te geven. Gemeenten investeren daarom continu in gegevensuitwisseling en de ICT-voorzieningen daarvoor. Onder meer voor vroegsignalering zijn faciliteiten beschikbaar. De nieuwe regelgeving biedt mogelijkheden om verder te digitaliseren en automatiseren. VNG ondersteunt gemeenten hierbij. De rijksoverheid draagt waar mogelijk bij, onder meer met subsidie aan VNG.

De leden van de GroenLinks-fractie constateren een toenemende uitvoeringsdruk bij gemeenten. De afgelopen jaren zijn veel onderwerpen binnen het sociale domein gedecentraliseerd naar het gemeentelijke niveau, zoals de Participatiewet, de jeugdzorg en de WMO. De oproep van de VNG voor voldoende capaciteit en middelen is daarmee niet incidenteel. (vraag 20) Hoe kijkt de regering aan tegen de uitvoerbaarheid van het gedecentraliseerde beleid, zo vragen de leden van de GroenLinks-fractie. (vraag 21) Hoeveel extra verantwoordelijkheden kunnen gemeenten nog aan? (vraag 22) In hoeverre is het doel van het wetsvoorstel effectief, wanneer gemeenten meermaals aangeven over onvoldoende capaciteit en middelen te beschikken? (vraag 23) Hoe waardeert de regering de oproep van de VNG bij het voorliggende wetsvoorstel ten opzichte van eerdere meldingen van tekort aan capaciteit en middelen?

In de plenaire behandeling in de Tweede Kamer gaf de regering aan dat het voorliggende wetsvoorstel geen nieuwe taak is voor gemeenten, maar de juridische mogelijkheden waarborgt.⁸ Tegelijkertijd stelt de wet wel een aantal prestatie-eisen die voorheen niet van kracht waren en daarmee ook vragen om een intensivering van handelen. (vraag 24) Hoe ziet de regering het kostenaspect van deze wettelijke taak? De gegevens over benodigde schuldhulpverlening zijn gebaseerd op schattingen. De mate van intensivering van de gemeentelijke taak is daarmee deels onzeker en onduidelijk. (vraag 25) Hoe realiseert de regering dat de gemeenten de capaciteit hebben om deze taak naar behoren uit te voeren, zodat het doel van de wet ook wordt behaald?

Antwoord op vraag 20

Naar aanleiding van de vraag van de GroenLinks-fractie over de uitvoerbaarheid van de gedecentraliseerd beleid wil de regering toelichten dat schuldhulpverlening lokaal is ontwikkeld door sociale diensten, kredietbanken en maatschappelijk werk.⁹ Het oplossen van lokaal ervaren

⁸ Handelingen II 2019/20, nr. 60, item 9, p. 19.

⁹ Aansluiting gezocht! Verkenning aansluiting minnelijke schuldhulpverlening en wettelijke schuldsanering. Kamerstukken II 2019/20, 24 515, nr. 492.

knelpunten en het opschalen van lokaal bewezen effectieve aanpakken zijn belangrijke aanleidingen voor landelijk beleid en landelijke regelgeving. Dat geldt ook voor het voorliggende wetsvoorstel over de uitwisseling van persoonsgegevens voor schuldhulpverlening. Het wetsvoorstel is mede op verzoek van gemeenten ontwikkeld en beoogt de gemeentelijke schuldhulpverlening effectiever en efficiënter te maken.

Antwoord op vraag 21

Het wetsvoorstel is een verduidelijking van de bestaande gemeentelijke taak schuldhulpverlening en faciliteert gemeenten bij de uitvoering van deze taak.

Antwoord op vraag 22

Het wetsvoorstel is effectief, omdat het de bestaande uitvoeringspraktijk voorziet van een juridische basis die aansluit bij de privacyregels. Daarnaast heeft de praktijk laten zien en onderzoek onderbouwd, dat vroegsignalering rendement heeft: mensen krijgen eerder hulp, als de problemen nog niet zo groot zijn en eenvoudiger hulp volstaat. Vroegsignalering kan tot een grotere toeloop naar hulpverlening leiden. Ook dat betaalt zich terug, vooral door lichtere hulp (de schulden zijn niet onnodig opgelopen) en minder uitkeringen, zie verder antwoord op vraag 46 (bron: Amsterdam: Vroeg Eropaf. Businesscase vroegsignalering en preventie van schulden, Panteia, 2014).

. Het wetsvoorstel biedt bovendien kansen om de gegevensuitwisseling voor schuldhulpverlening verder te automatiseren. Dat spaart tijd die kan worden ingezet voor hulpverlening.

Antwoord op vraag 23

In een deel van de gemeenten is vroegsignalering onderdeel van het dagelijkse werk. Een ander deel is nog bezig met de invoering. De VNG steunt het wetsvoorstel, maar vraagt daarom wel aandacht voor de uitvoerbaarheid.

Antwoord op vraag 24

Mede gelet op het kostenaspect is het wetsvoorstel zo eenvoudig mogelijk gehouden. Dat is altijd goed, maar in dit geval ook om gemeenten die nog niet zeer actief zijn te helpen. In de eerste plaats geven schuldeisers pas een signaal af als hun eigen sociale incasso niets oplevert. In de tweede plaats is een beperkt aantal bewezen effectieve signalen gekozen om mensen met schulden te vinden. In de derde plaats is de wijze waarop hulp bij vroegsignalering wordt aangeboden niet ingevuld. In de vierde plaats is in het wetsvoorstel expliciet de mogelijkheid opgenomen om taken uit te besteden of te mandateren, zodat bijvoorbeeld vrijwilligers of wijkteams aan vroegsignalering kunnen meewerken.

Antwoord op vraag 25

Vooruitlopend op het wetsvoorstel werken gemeenten al samen aan de uitvoering. De rijksoverheid ondersteunt waar mogelijk. De eenmalige € 80 mln. die het kabinet via het regeerakkoord voor schulden en armoede beschikbaar heeft gesteld, ondersteunt ook de ontwikkeling en opschaling van vroegsignalering. Daarnaast deelt een aantal koplopergemeenten met subsidie van het Ministerie van SZW hun ervaringen om de opschaling van vroegsignalering in andere gemeenten te vereenvoudigen. Onder leiding van de NVVK, en ook met financiële ondersteuning van het Ministerie van SZW, maken gemeenten en schuldeisers landelijke afspraken over vroegsignalering.

*Tot slot stellen de leden van de **GroenLinks**-fractie vast dat goede en veilige ICT-faciliteiten nodig zijn bij de uitvoering van dit wetsvoorstel. De regering gaf aan middels subsidie aan de VNG bij te dragen aan deze*

noodzakelijke voorziening.¹⁰ **(vraag 26)** Hoe zorgt de regering dat dit ook tijdig gebeurt? Recent is de invoering van de Omgevingswet uitgesteld wegens het niet tijdig op orde kunnen krijgen van de benodigde ICT. **(vraag 27)** Hoe zorgt de regering dat deze ICT-vernieuwing in synergie wordt geïmplementeerd en niet dat ieder incident of uitstel individueel wordt opgelost?

Antwoord op vraag 26 en 27

Zoals toegelicht in antwoord op vragen van de **CDA**-fractie (vraag 19) zijn voor schuldhulpverlening en in het bijzonder vroegsignalering ICT-voorzieningen beschikbaar. De nieuwe regelgeving biedt mogelijkheden om gegevensuitwisseling verder te digitaliseren en automatiseren. Dit is een doorlopende ontwikkeling, waarvan de inwerkingtreding van de wetswijziging niet afhankelijk is. Met subsidie van het Ministerie van SZW ondersteunt VNG gemeenten bij de samenhangende ontwikkeling en implementatie van informatievoorzieningen voor het schuldendomein.¹¹

*Wanneer iemand met schulden in beeld is bij de gemeente kan deze persoon worden aangemeld bij het programma «FiKks». Dit programma koppelt mensen met schulden aan een buddy, die ze zal begeleiden in het schuldhulptraject. De leden van de **D66**-fractie zijn een groot voorstander van dit programma. **(vraag 28)** Kan de regering aangeven in hoeverre gemeenten gebruik maken van dit of vergelijkbare programma's? Het programma FiKks kent ook de module «FiKks voor bedrijven». Werkgevers kunnen immers een grote rol spelen bij de vroegsignalering van schulden. Kan de regering aangeven wat zij doet aan voorlichting bij werkgevers zodat deze kunnen ondersteunen bij de vroegsignalering van werknemers met schulden? **(vraag 29)***

Antwoord op vraag 28

De regering deelt met de leden van de **D66**-fractie de steun voor FiKks, waarbij iemand met geldzorgen samen met een buddy en geholpen door een app betalingsachterstanden aanpakt. Gemeenten maken gebruik van FiKks als onderdeel van een breed hulpaanbod. FiKks is vooral behulpzaam voor mensen met beginnende geldproblemen die anoniem geholpen willen worden. Om in passende hulp voor verschillende situaties te voorzien heeft een samenwerkingsverband van private en publieke organisaties de Nederlandse Schuldhulproute (www.nederlandse-schuldhulproute.nl) ontwikkeld. FiKks is één van de afslagen.

Antwoord op vraag 29

Via het project financieel fitte werknemers (www.financieelfittewerknemers.nl) worden werkgevers gestimuleerd om personeel met geldzorgen naar hulp te verwijzen. Er wordt extra aandacht besteed aan financieel kwetsbare groepen, zoals laaggeletterden en mensen met een wisselend inkomen. Wijzer in geldzaken (projectleider) werkt actief samen met andere werkgevers.¹² Om de deelname van werkgevers aan FiKks te stimuleren ontvangt de Stichting Helden van de Wil (verantwoordelijk voor FiKks) geld uit de *Subsidieregeling ter stimulering van activiteiten die een duurzame bijdrage leveren aan het tegengaan van armoede- en schuldenproblematiek*.

¹⁰ Handelingen II 2019/20, nr. 60, item 9, p. 13.

¹¹ Zie de internetpagina van de VNG: <https://www.vngrealisatie.nl/producten/Verbinden-Schuldendomein>

¹² Financieel fitte werknemers is een initiatief van Wijzer in geldzaken, het Ministerie van Financiën, het Ministerie van Sociale Zaken en werkgelegenheid, het Nibud, Divosa en de NVVK.

Het voorliggende wetsvoorstel regelt dat gemeenten mensen vroegtijdig hulp kunnen aanbieden op basis van betalingsachterstanden. Dat betekent een uitbreiding van het takenpakket van gemeenten, en dat terwijl een groot aantal gemeenten er terecht aandacht voor vragen dat ze nu al met zoveel taken belast zijn zonder daar adequate financiering voor te krijgen.

(vraag 30) *Waarop baseert de regering het oordeel dat gemeenten in staat zijn om deze uitbreiding van het takenpakket aan te kunnen, zo vragen de leden van de **PvdA**-fractie.*

(vraag 31) *Als mocht blijken dat gemeenten de uitbreiding van het takenpakket niet aankunnen, wat mogen zij dan van de regering verwachten? **(vraag 32)** *Is de regering bereid aanvullende middelen ter beschikking te stellen als blijkt dat de middelen onvoldoende zijn om de aanvullende taken adequaat uit te voeren? Zo nee, waarom niet?**

Antwoord op vraag 30, 31 en 32

*Het wetsvoorstel komt voort uit de uitvoeringspraktijk van schuldhulpverlening, die aanloopt tegen vragen over de naleving van de privacyregeling bij schuldhulpverlening en in het bijzonder vroegsignalering. Het wetsvoorstel lost dat op. Het wetsvoorstel is, zoals toegelicht naar aanleiding van de vragen van de leden van de **GroenLinks**-fractie (vraag 22 en 24), zo eenvoudig mogelijk gehouden en vooruitlopend op de inwerkingtreding wordt de implementatie op verschillende manieren ondersteund. Het gaat niet om een nieuwe taak, maar om ondersteuning bij een bestaande taak. Vroegsignalering leidt tot de mogelijkheid om zwaardere hulpverleningstrajecten te voorkomen. Dat bespaart kosten. Uiteraard blijft de rijksoverheid in overleg met gemeenten over de ontwikkelingen rond schuldhulpverlening, ook over de financiële aspecten.*

*Een zekere uniformiteit is wenselijk in het (ook technisch) ontsluiten van persoonsgegevens door gemeenten in het kader van vroegsignalering. **(vraag 33)** *Deelt de regering deze wenselijkheid met de leden van de **ChristenUnie**-fractie en zo ja hoe wordt hier op toegezien? **(vraag 34)** *Is dat ook onderdeel van de evaluatie? Het wetsvoorstel plaatst gemeenten veel meer aan de voorkant van de schuldhulpverlening aan hun inwoners. **(vraag 35)** *Zijn gemeenten hiervoor toegerust? Ook qua budgetten en personele inzet? **(vraag 36)** *Hoe gaan we om met de zorgen van gemeenten op het punt van uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel?*****

Antwoord op vraag 33 en 34

Om persoonsgegevens voor vroegsignalering te mogen verwerken vereist de AVG een duidelijke wettelijke grondslag en een specificering van de persoonsgegevens. Het wetsvoorstel geeft hieraan invulling en leidt daardoor vanzelf tot uniformering. Uniformering is geen doel van het wetsvoorstel.

Antwoord op vraag 35 en 36

*Veel mensen met schulden kunnen of willen geen hulp vragen. Gemeenten zetten zich daarom al lang in om mensen met problematische schulden te vinden en actief hulp aan te bieden. Zoals toegelicht in antwoord op de vragen van de leden van de **GroenLinks**-fractie (vraag 24 en 25) is het wetsvoorstel zo eenvoudig mogelijk gehouden om de uitvoerbaarheid te verzekeren. Bovendien wordt vooruitlopend op de inwerkingtreding de implementatie op verschillende manieren ondersteund.*

*Vroegsignalering is essentieel in de strijd tegen problematische schulden. Het wetsvoorstel zoomt primair in op de rol van gemeenten. De leden van de **ChristenUnie**-fractie vragen de regering ook een lijn te leggen naar maatschappelijke organisaties zoals de kerken, woningcorporaties,*

voedselbanken, SchuldHulpMaatje, etc. **(vraag 37)** Kan de regering delen hoe zij deze inbreng ziet in het traject van vroegsignalering? **(vraag 38)** Hoe gaat zij uitvoering geven aan de motie-Peters¹³ die aandacht vraagt voor de bijdrage van betrokken maatschappelijke instellingen?

De hoge rentepercentages die postorderbedrijven en kredietverstrekkers hanteren en de praktijk van «bijpinnen» leiden tot schrijnende situaties. In de Tweede Kamer is door de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid toegezegd deze kwestie met haar ambtsgenoot van Financiën te bespreken. **(vraag 39)** Is dat gebeurd en zo ja wat was de conclusie?

Antwoord op vraag 37 en 38

Maatschappelijke organisaties zijn sterk in het begeleiden van mensen met problematische schulden naar hulp, met dank aan hun uitgebreide en fijnmazige netwerk in de samenleving. Daarbij worden pas persoonsgegevens verwerkt als iemand uitdrukkelijk hulp heeft aanvaard. De regering ondersteunt de inzet van genoemde motie om de communicatie en samenwerking tussen maatschappelijke organisaties en gemeenten verder te versterken. Hoe dit steeds beter kan, is onderwerp van het regelmatige overleg tussen gemeenten, vrijwilligersorganisaties en de rijksoverheid en één van de doelen van de subsidie van het Ministerie van SZW aan de Alliantie Vrijwillige Schuldhulp.

Antwoord op vraag 39

Naar aanleiding van de toezegging tijdens de Tweede Kamerbehandeling van dit wetsvoorstel heeft de Minister van Financiën op 10 maart jl. de Tweede Kamer geïnformeerd over lopend onderzoek of de maximale kredietvergoeding te hoog is en voor consumenten problemen veroorzaakt.¹⁴ Op 19 mei jl. heeft de Minister van Financiën, mede namens de Staatssecretaris van SZW, aangekondigd de wettelijke maximale kredietvergoeding als tijdelijke crisismaatregel te verlagen van 14% naar 10%. Deze maatregel zal in ieder geval lopen tot eind 2020.

*Het ontsluiten van persoonsgegevens en betaalachterstanden in het kader van vroegsignalering van problematische schulden vereist dat gemeenten hun ICT-architectuur op orde hebben. **(vraag 40)** Wat is het oordeel van de regering op dit punt? **(vraag 41)** De leden van de **ChristenUnie**-fractie verbinden daaraan de vraag welke rol in dit kader voor de Belastingdienst is weggelegd en of hier uitvoeringsproblemen te verwachten zijn.*

Antwoord op vraag 40 en 41

Zoals toegelicht naar aanleiding van de vragen van de leden van de **CDA**-fractie (vraag 10) en de **GroenLinks**-fractie (vraag 26 en 27) zijn voor vroegsignalering ICT-voorzieningen beschikbaar. Gemeenten hebben deze ICT-voorzieningen samen met schuldeisers van vaste lasten laten ontwikkelen. Onder leiding van de NVVK, en met financiële ondersteuning van het Ministerie van SZW, maken gemeenten en schuldeisers landelijke afspraken over vroegsignalering, waarvan het breder inzetten van de beschikbare voorzieningen onderdeel is (zie ook vraag 25). De Belastingdienst geeft geen signalen voor vroegsignalering. De Belastingdienst wisselt wel gegevens met schuldhulpverleners uit voor het opstellen en uitvoeren van het plan van aanpak schuldhulpverlening. Blijkens de uitvoeringstoets van de Belastingdienst zijn geen uitvoeringsproblemen te verwachten.¹⁵

¹³ Kamerstukken II 2019/20, 35 316, nr.14.

¹⁴ Kamerstukken II 2019/20, 35 316, nr. 19.

¹⁵ Bijlage bij Kamerstuk II 2019/20, 35 316, nr. 3.

*Personen die kampen met problematische schulden zijn kwetsbaar. We kunnen dat niet genoeg benadrukken. Velen ervaren hun situatie als uitzichtloos. (vraag 42) De leden van de **ChristenUnie**-fractie horen graag hoe de doelgroep in het communicatietraject benaderd gaat worden over de consequenties van dit wetsvoorstel. Via vroegsignalering willen we mensen met problematische schulden eerder op het spoor komen en het gesprek met hen aan gaan. De afwezigheid van een toestemmingsplicht om schuldgegevens te delen en te raadplegen maakt in de ogen van deze leden dat de voorlichting en individuele terugkoppeling zeer serieus moeten worden genomen. (vraag 43) Wat gaat hier de kernbenadering worden en wat is daarbij de centrale boodschap?*

Antwoord op vraag 42 en 43

Het wetsvoorstel regelt dat iedere burger een individuele terugkoppeling krijgt van de gemeente als zonder toestemming contactgegevens en betalingsachterstanden zijn uitgewisseld. Dit betreft de kern van het wetsvoorstel, namelijk het aanbieden van het intakegesprek schuldhelpverlening naar aanleiding van een signaal van specifieke schuldeisers (artikel 3). Voordat de schuldeiser gegevens aan de gemeente verstrekt, heeft de schuldeiser onder meer via een betalingsherinnering contact met de klant. In de betalingsherinnering wordt de klant (individueel) geïnformeerd over de mogelijkheden voor schuldhelpverlening en dat contactgegevens en betalingsachterstanden aan de gemeente kunnen worden doorgegeven. Voor zorgverzekeraars, energiebedrijven en drinkwaterbedrijven is dit al in regelgeving vastgelegd.¹⁶ Voor verhuurders worden vergelijkbare bepalingen opgenomen in het Besluit gemeentelijke schuldhelpverlening.

(vraag 44) Indien dit wetsvoorstel wordt aangenomen, moet er veel in de uitvoering geregeld worden. Kan de regering een beeld schetsen van het vervolgtraject? (vraag 45) Zijn daar nog inhoudelijke of bestuurlijke hobbels te nemen?

Antwoord op vraag 44 en 45

Het wetsvoorstel sluit aan bij de inzet van gemeenten om schuldhelpverlening effectiever en efficiënter te maken. Gemeenten investeren daarin individueel en met andere gemeenten, met de rijksoverheid en met vele andere organisaties, onder meer in het kader van de Brede Schuldenaanpak en het Interbestuurlijk Programma. De regering verwacht geen inhoudelijke of bestuurlijke hobbels en zet de samenwerking met gemeenten onverminderd voort.

5. Vragen n.a.v. het ontvangen commentaar VNG, over de evaluatie en over effecten coronacrisis

*Op 1 april 2020 heeft de VNG nog enkele punten van zorg onder de aandacht van de Eerste Kamer gebracht. Zo zijn er zorgen over voldoende capaciteit en financiële middelen en wordt verzocht om vóóraf de kosten en inderdieneffecten inzichtelijk te maken. Op pagina 24 van de memorie van toelichting lezen de leden van de **VVD**-fractie dat elke euro die gemeenten besteden aan schuldhelpverlening, leidt tot gemiddeld twee euro aan kostenbesparing op andere plekken. Een effectieve schuldhelpverlening «is een investering die zich terugverdient, zowel binnen de gemeente (vooral voorkomen bijstandsuitkeringen) als maatschappij breed (denk aan voorkomen werkloosheid, ziektekosten, afsluiten energie, enz.).»¹⁷ Er wordt verwezen naar diverse kosten-batenanalyses die dit*

¹⁶ Regeling zorgverzekering, Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas en de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater.

¹⁷ Kamerstukken II 2019/20, 35 316, nr. 3, p. 24.

onderbouwen. Toch is de VNG niet overtuigd en pleit voor een gedegen onderzoek conform artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet. **(vraag 46)** Graag vernemen de aan het woord zijnde leden de reactie van de regering op dit standpunt van de VNG. **(vraag 47)** Tevens vragen wij de regering om bij deze reactie ook in te gaan op de gevolgen van de coronacrisis en de daaropvolgende verwachte toename van het beroep op de gemeentelijke schuldhulpverlening. **(vraag 48)** Zijn gemeenten voldoende toegerust (capaciteit, financiële middelen, ICT) om de verplichtingen die voortvloeien uit deze wetswijziging binnen de gestelde termijnen uit te voeren bij een mogelijk sterk toenemende vraag? **(vraag 49)** Wat is er volgens de regering nodig om eventueel tijdelijk te kunnen opschalen?

Antwoord op vraag 46

Naar het oordeel van de regering geeft de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel voldoende inzicht in de financiële en andere gevolgen van het wetsvoorstel. De doelgroep (inwoners met problematische schulden) wordt beter bereikt en eerder bereikt als de financiële problemen nog niet geëscaleerd zijn. Naar schatting 145.000 mensen kunnen eerder bereikt worden, een toename van 36% naar 63%. Vroegsignalering van schulden heeft een minimaal rendement van € 1: € 1,65. De besparingen zitten bij schuldhulpverleningstrajecten, omdat lichtere hulp voldoende is, op de Participatiewet, omdat minder uitgaven aan uitkeringen nodig zijn en bij maatschappelijke opvang, omdat huisuitzettingen worden voorkomen. Het wetsvoorstel maakt ook verdere digitalisering en automatisering van de gegevensuitwisseling tijdens schuldhulpverlening mogelijk, wat kostenbesparingen op gaat leveren. Ervan uitgaande dat gemeenten de besparingen inzetten om meer mensen te helpen en effectievere hulp te geven, is er per saldo geen effect voor gemeenten.¹⁸

Dat de beschikbare informatie laat zien dat het wetsvoorstel schuldhulpverlening effectiever en efficiënter maakt, doet niets af aan het belang van goede monitoring en evaluatie van de uitvoering. Hiertoe voert VNG met financiële ondersteuning van het Ministerie van SZW een impact-analyse uit. Een aantal koplopergemeenten ontwikkelt in samenwerking met Divosa een monitoringinstrument voor vroegsignalering, eveneens met rijkssubsidie. Tenslotte voorziet het wetsvoorstel in een evaluatie binnen vijf jaar.

Antwoord op vraag 47

Hoewel de inzet van de regering is door middel van een coöperatieve aanpak van schuldeisers en inkomensondersteunende maatregelen te voorkomen dat mensen door de coronacrisis in de problematische schulden komen, is een toename van het aantal mensen met problematische schulden waarschijnlijk niet te voorkomen.¹⁹

Antwoord op vraag 48 en 49

Gemeenten volgen het effect van de coronacrisis op schuldhulpverlening. Naar verwachting gaat een grotere behoefte aan schuldhulpverlening ontstaan. Gemeenten en de rijksoverheid bespreken mogelijke maatregelen om een toename in goede banen te leiden. Doorvoering van de wetswijziging is belangrijk als het aantal mensen met problematische schulden toeneemt, omdat de wetswijziging bijdraagt aan het eerder in beeld brengen van de doelgroep en snellere schuldhulp.

¹⁸ Zie hoofdstuk 4 en 6 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel de daar genoemde bronnen, Kamerstukken II 2019/20, 35 316, nr. 3.

¹⁹ Kamerstukken II 2019/20, 24 515, nr. 527 en 35 415, nr. 11.

(vraag 50) De leden van de **CDA**-fractie vragen of de regering het bij nader inzien niet wenselijk en nodig vindt om vanwege de coronacrisis en daaropvolgend verwachte economische crisis onderzoek te doen conform artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet? **(vraag 51)** En is het met het oog op het door de coronacrisis verwachte grotere beroep op de schuldhulpverlening niet toch wijs de evaluatie niet pas na vijf jaar te verrichten, maar al na twee jaar?

De Raad van State plaatst een aantal vraagtekens bij de uitvoerbaarheid van het voorliggende wetsvoorstel. **(vraag 52)** Graag vragen de leden van de **PvdA**-fractie de regering om een herziene kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de uitvoerbaarheid van het voorliggende wetsvoorstel tegen de achtergrond van de huidige coronacrisis. **(vraag 53)** Wat heeft deze crisis gedaan met het aantal huishoudens met problematische schulden? **(vraag 54)** En met de financiële situatie van gemeenten? **(vraag 55)** En welke invloed heeft dit op de uitvoerbaarheid van het voorliggende wetsvoorstel?

Antwoord op vraag 50 en 52

Naar aanleiding van de vragen van de leden van de **CDA**-fractie en de **PvdA**-fractie over onderzoek in verband met de coronacrisis, wil de regering benadrukken dat de verwachte grotere hulpvraag de noodzaak voor een goede regeling voor de verwerking van persoonsgegevens voor schuldhulpverlening alleen maar urgenter maakt. Naar het oordeel van de regering is snelle inwerkingtreding daarom te verkiezen boven aanvullend onderzoek.

Antwoord op vraag 51

In antwoord op de vraag van de leden van de **CDA**-fractie kan de regering melden dat de evaluatiebepaling de mogelijkheid geeft eerder te evalueren. Als bijvoorbeeld de ontwikkeling in het aantal mensen met problematische schulden daartoe aanleiding geeft, zal de regering de wetswijziging eerder laten evalueren.

Antwoord op vraag 53 en 54

Ook de leden van de **PvdA**-fractie vragen om inzicht in het effect van de coronacrisis op schuldhulpverlening. Gemeenten monitoren de effecten. De verwachting is dat een grotere behoefte aan schuldhulpverlening zal ontstaan.

Antwoord op vraag 55

De leden van de **PvdA**-fractie vragen naar de invloed van de coronacrisis op de uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel. De regering vindt snelle inwerkingtreding van het wetsvoorstel belangrijk, omdat het bijdraagt aan het uitvoerbaar houden van schuldhulpverlening bij een toenemende hulpvraag. Het faciliteren van de uitwisseling van persoonsgegevens maakt schuldhulpverlening effectiever en efficiënter.

(vraag 56) De leden van de **ChristenUnie**-fractie verzoeken de regering om een beschouwing over de impact van de coronacrisis op schuldenproblematiek. Er is sprake van een ongekende economische terugslag. Tal van burgers ervaren de gevolgen van de crisis in hun portemonnee en krijgen de eindjes niet aan elkaar geknoopt. Burgers die al diep in de schulden zitten, zien hun positie verder verslechteren. Het beroep op gemeentelijke schuldhulpverlening zal toenemen. Deelt de regering deze inschatting? **(vraag 57)** Verwacht de regering met de leden van de **ChristenUnie**-fractie dat de coronacrisis de druk op gemeenten verhoogt om hun schuldhulpverleningsbeleid nog doelmatiger en efficiënter in te zetten? **(vraag 58)** Het beslag op capaciteit en middelen zal rap oplopen. Mag men daarom ook aannemen dat de urgentie van vroegsignalering

door informatieontsluiting rond problematische schulden onder burgers door gemeenten snel toeneemt?

Antwoord op vraag 56, 57 en 58

De leden van de **ChristenUnie**-fractie verwachten dat het beroep op schuldhulpverlening zal toenemen door de coronacrisis. De regering deelt deze verwachting. De regering deelt ook met de leden van de **ChristenUnie**-fractie, dat bij een grotere hulpvraag het belang om schuldhulpverlening doelmatiger in te zetten, toeneemt. Dit maakt het versterken van vroegsignalering en het faciliteren van de uitwisseling van persoonsgegevens ook urgenter.

Ook zzp'ers hebben toegang tot gemeentelijke schuldhulpverlening. Kan de regering verduidelijken hoe de nieuwe Tozo overbruggingsmaatregel voor zzp'ers uit het Noodpakket banen & economie²⁰ zich verhoudt tot dit wetsvoorstel? (vraag 59) Hoe is de relatie tussen landelijk en gemeentelijk beleid rond schuldhulpverlening voor deze groep ondernemers? (vraag 60)

Antwoord vraag 59 en 60

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de **ChristenUnie**-fractie over de verhouding van de Tozo-regeling tot het voorliggende wetsvoorstel wil de regering toelichten dat de Tozo-regeling een tijdelijke regeling is om zelfstandigen die door de coronacrisis in financiële problemen komen een inkomensaanvulling en/of een lening bedrijfskapitaal tegen een laag rentetarief te kunnen bieden. De Tozo-regeling wil vermijden dat schuldhulpverlening nodig is. De realiteit zal waarschijnlijk zijn, dat het helaas niet lukt bij alle zelfstandigen problematische schulden te voorkomen. Als dat zo is, kunnen zij een beroep doen op schuldhulpverlening. De voorliggende wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening faciliteert dat deze zelfstandigen in beeld komen bij hulpverleners, verduidelijkt de procedure over toegang tot en het plan aanpak voor schuldhulpverlening en zorgt voor het juridische kader op grond waarvan hulpverleners de voor hulp noodzakelijke persoonsgegevens kunnen verzamelen en gebruiken. In antwoord op de vraag over relatie tussen landelijk en gemeentelijk beleid rond schuldhulpverlening voor zzp'ers wil de regering benadrukken dat de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening door gemeenten wordt uitgevoerd. Landelijk beleid en landelijke regelgeving beogen de gemeenten te ondersteunen.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
T. van Ark

---

²⁰ Stb. 2020, 133.